

Bahçıvan: ‘Gelişen teknoloji nüfusla ilgili değerlendirmede göz ardı edilmemeli’

Dünya nüfustaki yıllık artış hızının gerilemesinin ve yaşlanma eğiliminin, Türkiye için de belirgin bir şekilde geçerli olduğuna dikkat çeken İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, “Bu yaşlanma sürecini ‘orta gelir tuzağı’ riski altında yaşamamız halinde bizleri önemli dezavantajların beklediği de açık. Kritik bir durumla karşı karşıya olduğumuz aşikar. Öte yandan robotik teknoloji, yapay zeka ve dijitalleşme alanındaki gelişmelerin; nüfusla ilgili değerlendirme yaparken mutlaka dikkate alınması gerekiyor.” dedi.

Kol gücünün yerini geçen yüzyıllarda nasıl makinalar aldıysa önümüzdeki süreci de yapay zeka ve robotik teknolojinin köklü bir şekilde etkileyeceğini kaydeden Erdal Bahçıvan, “Diğer taraftan Türkiye’den yurtdışına yönelik göç hareketleri, giderek yüksek eğitilmiş, genç ve üretken nüfusta ağırlık kazanıyor. ‘Beyin göçü’ olarak bilinen süreç tüm hızıyla devam ediyor. Özellikle Avrupa, bu topraklarda adeta ‘İK Avcılığı’ yapmaktadır. Bu göçü tersine çevirmek konusunda hepimizin üzerine büyük görevler düşüyor.” diye konuştu.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi’nin 2024 yılı Mart ayı olağan toplantısı ‘Sanayi Perspektifinden Türkiye Nüfusu: Dün, Bugün, Yarın’ ana gündemi ile düzenlendi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan’ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıda, İstanbul Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Şeker moderatörlüğünde, İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Levent Şahin, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. İsmet Koç, M GEN Teknoloji Danışmanlık Başkanı Ufuk Tarhan ve Egon Zehnder Kıdemli Ortağı Murat Yeşildere’nin katılımıyla bir de panel düzenlendi.

KRİTİK BİR DURUMLA KARŞI KARŞIYAYIZ

2019’da binde 13,5 olan Türkiye nüfus artışının 2020’de binde 5’e gerilediğini ifade eden Erdal Bahçıvan, “Yıllık nüfus artış hızımız 2022 yılında da binde 7,1 iken, 2023 yılında çok dramatik bir şekilde binde 1,1’e düştü. Durum ciddi. Özellikle genç nüfustaki eğilimlerin bu açıdan dikkatli incelenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Artan genç işsizliği ve gelecek kaygıları gençlerimizi aile kurma, çocuk sahibi olma konusunda da daha temkinli olmaya itiyor. Gelecek yıllarda nüfusta yaşlanma eğiliminin belki öngörülenden de hızlı gerçekleşebileceğini göz ardı etmemek gerekiyor. Bu yaşlanma sürecini ‘orta gelir tuzağı’ riski altında yaşamamız halinde bizleri önemli dezavantajların beklediği de açık. Son 5 yılda yaşlı nüfusu yüzde 21,4 artarak 8 milyon 722 bin oldu. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2018 yılında yüzde 8,8 iken, 2023 yılında bu oran yüzde 10,2’ye yükseldi. Kritik bir durumla karşı karşıya olduğumuz aşikar.” dedi.

TARIMSAL ÜRETİMİN GELECEĞİ TEHLİKE ALTINDA

Dünya nüfusuna bakıldığında; bundan 50 yıl önce dünya nüfusunun yıllık artış hızının yüzde 2 iken günümüzde yüzde 1’in altına kadar gerilediğini kaydeden Erdal Bahçıvan, “Nüfus değişimleri toplumun genel tüketim kalıplarını, kamu mali dengelerini, işgücünün üretkenlik

düzeylerini ve büyüme potansiyelini kaçınılmaz olarak etkiliyor.” diye konuştu. Dünya nüfusundaki yıllık artış hızının gerilemesinin ve yaşlanma eğiliminin, Türkiye için de belirgin bir şekilde geçerli olduğuna dikkat çeken Erdal Bahçıvan, sözlerini şöyle sürdürdü: “TÜİK verilerine göre, 2000 yılında genç nüfusumuzun toplam nüfusa oranı yüzde 20 iken bu oran 2022 yılı itibarıyla yüzde 15’e düştü. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’nun ‘Genç İstihdamında Küresel Trendler 2020 Raporu’na göre, küresel genç işsizlik oranı yüzde 13’ün üzerinde seyrediyor. Türkiye’de ise bu oran Ulusal Genç İstihdam Stratejisi’nde belirtildiği üzere maalesef yüzde 25’in üzerinde. İşgücü piyasasında öne çıkan pozitif gelişme, özellikle kadınlarda işgücüne katılma ve istihdam oranlarının -halen düşük de olsa- 2024 başında rekor seviyelere çıkması. Öte yandan bu durumun sürdürülebilirliği tartışmalı. Zira gelecek aylarda istihdamın seyri, büyümedeki yavaşlamanın keskinliği ve süresine bağlı olarak şekillenecek. İşsizliğin Türkiye ekonomisinde yeniden kritik sorunlardan biri olması ihtimal dahilinde. Diğer yandan tarım istihdamındaki daralma, sektörün faaliyet koşullarındaki sorunlara ve gıda enflasyonuna ilişkin risklere dikkat çekiyor. Nüfusumuzun sadece yüzde 7’sinin kırsal kesimde yaşadığını düşünürsek tarımsal üretimin geleceğinin tehlike altında olduğu da önemle üzerinde durmamız gereken bir nokta.”

YAPAY ZEKA VE ROBOTİK TEKNOLOJİ SÜRECİ ETKİLEYECEK

Dünya Ekonomik Forumu’nun geçen yıl yayımladığı ‘İşin Geleceği Raporu’na göre 2027 yılına kadar 83 milyon iş kaybolurken 69 milyon yeni iş yaratılacağını dile getiren Erdal Bahçıvan, bu da işgücü piyasasında toplamda yüzde 2’lik bir daralma olacağına işaret ettiğini söyledi. Robotik teknoloji, yapay zeka ve dijitalleşme alanındaki gelişmelerin; nüfusla ilgili değerlendirme yaparken mutlaka dikkate alınması gerektiğini belirten Bahçıvan, “Dünya genelinde nüfus artış hızı yavaşlıyor, toplumlarda yaşlı nüfus artıyor ama başta üretim hayatı olmak üzere robotlar da birçok alanda devreye girmeye başlıyor. Özetle; insanlık ‘geçmişte olduğu gibi bugün de bir yerde ihtiyaç varsa; çözüm de mutlaka vardır’ diyor. Kol gücünün yerini geçen yüzyıllarda nasıl makinalar aldıysa önümüzdeki süreci de yapay zeka ve robotik teknoloji köklü bir şekilde etkileyecek gibi görünüyor.” ifadelerini kullandı.

‘Z KUŞAĞINI’ İYİ ANLAMALIYIZ

Türkiye’den yurtdışına yönelik göç hareketlerinde, giderek yüksek eğitimli, genç ve üretken nüfusumuzun ağırlık kazanmaya başladığını ve ‘beyin göçü’ olarak bilinen sürecin tüm hızıyla devam ettiğini belirten Erdal Bahçıvan, “Üzülerek ifade etmek isterim ki özellikle Avrupa, bu topraklarda adeta ‘İK Avcılığı’ yapmaktadır. Bu durum, bir türlü önüne geçilemeyen ve yıllardır çözüm bekleyen, büyüme potansiyelimize zarar veren bir olgu. Bu göçü tersine çevirmek konusunda hepimizin üzerine büyük görevler düşüyor. Bu anlamda, insan kaynakları yönetimi anlayışımızı inovatif bir perspektifle yeniden düşünmemiz ve yapılandırmamız gerekiyor. Farklı beklentilerle gelen Z kuşağını da iyi anlamalıyız. Bu kuşak sadece yargılamakla bir yere varamayız. Onlarla birlikte üretken bir çalışma hayatının nasıl kurgulanacağına daha fazla kafa yormalıyız. Özetle ifade edecek olursam: Yeni neslin beklentilerini ciddiye alarak buna göre dönüşmek hem hizmet sektörü hem de Avrupa’daki iş fırsatları karşısında sanayi istihdamının tercih edilirliliğini artırmak için kaçınılmaz.” dedi.